

Sygn. akt I C 1086/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lutego 2018 r.

Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Marek Jasiński

Protokolant: Michał Czerwiński

po rozpoznaniu w dniu 6 lutego 2018 r. w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z powództwa P. S.

przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S.

o zapłatę

w sprawie o sygn. akt I C 1086/16:

1. uchyla w całości nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym wydany przez Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku 18 maja 2016 r. w sprawie o sygn. akt I Nc 927/16 i powództwo oddala;
2. zasądza od P. S. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. solidarnie kwotę 15 578 zł (piętnaście tysięcy pięćset siedemdziesiąt osiem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 6 000 zł (sześć tysięcy złotych) kosztów postępowania zażaleniowego;

w sprawie o sygn. akt I C 1268/16:

1. uchyla w całości nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym wydany przez Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku 4 lipca 2016 r., sygn. akt I Nc 1055/16 i powództwo oddala;
2. zasądza od P. S. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. solidarnie kwotę 9 578 zł (dziewięć tysięcy pięćset siedemdziesiąt osiem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

w sprawie o sygn. akt I Nc 1057/16:

1. powództwo oddala;
2. zasądza od P. S. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. solidarnie kwotę 7 234 zł (siedem tysięcy dwieście trzydzieści cztery złote) tytułem zwrotu kosztów procesu;

w sprawie o sygn. akt I Nc 1056/16:

1. powództwo oddala;
2. zasądza od P. S. na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. solidarnie kwotę 7 234 zł (siedem tysięcy czterysta trzydzieści cztery złote) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 1086/16 **UZASADNIENIE**

W sprawie I Nc 927/16 powód P. S. wniósł o zasądzenie od pozwanych A. J. (1) oraz (...) Sp. z o.o. w S. kwotę 62.500 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 5 maja 2016 r. do dnia zapłaty, a także o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że w dniu 31 sierpnia 2012 roku pozwany wystawił na rzecz iż zlecenie powoda weksel własny na kwotę 500.000 zł, płatny bez protestu w dniu 31 maja 2013 roku. Powyższy weksel został poręczony przez spółkę (...) w S., którą reprezentował umocowany do działania prokurent w osobie A. J. (1).

W dniu 18 maja 2016 r. Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku w sprawie o sygn. akt I Nc 927/16 nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Pozwani A. J. (1) oraz (...) Sp. z o.o. w S. w zarzutach od nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym wnieśli o uchylenie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 18 maja 2016 r., oddalenia powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu pozwani podnieśli, że zarówno zobowiązanie wynikające ze stosunku podstawowego, które zabezpieczone było przedmiotowym wekslem z dnia 31 sierpnia 2012 roku, jaki i zobowiązanie wekslowe zostało w całości przez nich spełnione.

W dniu 25 maja 2016 roku powód J. S. wniósł do tut. Sądu trzy pozwy o zapłatę z weksla w postępowaniu nakazowym przeciwko pozwany (...) Sp. z o.o. w S., które zostały zarejestrowane pod sygn. akt I Nc 1055/16, I Nc 1056/16 i I Nc 1057/16. W każdym z powyższych domagał się zapłaty kwoty 62.500 zł, zaś w uzasadnieniu wskazał, że w dniu 31 sierpnia 2012 roku pozwany wystawił na rzecz iż zlecenie powoda weksel własny na kwotę 500.000 zł, płatny bez protestu w dniu 31 maja 2013 roku. Powyższy weksel został poręczony przez spółkę (...) w S., którą reprezentował umocowany do działania prokurent w osobie A. J. (1).

W dniu 4 lipca 2016 r. Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku w sprawie o sygn. akt I Nc 1055/16 nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Pozwani A. J. (1) oraz (...) Sp. z o.o. w S. w zarzutach od nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym wnieśli o uchylenie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 4 lipca 2016 r., oddalenia powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu pozwani podnieśli, że zarówno zobowiązanie wynikające ze stosunku podstawowego, które zabezpieczone było przedmiotowym wekslem z dnia 31 sierpnia 2012 roku, jaki i zobowiązanie wekslowe zostało w całości przez nich spełnione.

Postanowieniami z dnia 31 maja 2016 r. połączono do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawę I Nc 1056/16 i I Nc 1057/16 ze sprawą I Nc 1055/16.

Postanowieniem z dnia 1 września 2016 r. wpisano sprawę pod sygnaturą I C 1268/16.

Postanowieniem z dnia 2 września 2016 r. połączono do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawę I C 1268/16 ze sprawą I C 1086/16.

Sąd ustalił następujący, istotny dla rozstrzygnięcia stan faktyczny:

P. S. i A. J. (1), również działający w imieniu spółki (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S., pozostawali w stosunkach gospodarczych polegających na udzielaniu przez P. S. A. J. (1) pożyczek pieniężnych zabezpieczonych wekslami.

W dniu 10 stycznia 2011 roku został wystawiony przez A. J. (1) weksel własny na zlecenie P. S. na kwotę 300.000 zł, poręczony przez A. J. (2) i spółkę (...) w S. z terminem płatności do dnia 15 kwietnia 2011 roku.

W dniu 20 października 2011 roku doszło pomiędzy powodem P. S., a A. J. (2) i A. J. (1) do zawarcia umowy pożyczki na kwotę 300.000 zł. Pożyczkobiorcy zobowiązali się zwrócić solidarnie do rąk pożyczkodawcy należną kwotę pożyczki wraz z odsetkami maksymalnymi do dnia 15 kwietnia 2012 roku. Zgodnie z § 3 powyżej wskazanej umowy, w przypadku niedokonania zwrotu pożyczki w terminie, zobowiązani byli do zapłaty odsetek umownych w wysokości 1% za każdy dzień opóźnienia liczonych od kwoty zaległości.

W umowie zastrzeżono, że na zabezpieczenie roszczeń z tytułu umowy pożyczki, pożyczkobiorca wręczy pożyczkodawcy weksel własny in blanco wystawiony przez pożyczkodawców.

W dniu 2 lutego 2012 r. W dniu 20 października 2011 roku doszło pomiędzy powodem P. S., a A. J. (2) i A. J. (1) do zawarcia umowy pożyczki na kwotę 45 000 zł, przy czym w umowie nie została wskazana data jej zwrotu.

W dniu 2 lutego 2012 roku A. J. (1) i A. J. (2) wystawili kolejne weksle opiewające na kwotę 45.000 zł każdy.

/dowody: umowa pożyczki z dnia 20.10.2011 r. (k.49-50), kopia umowy pożyczki k. 272-278, kopia umowy pożyczki z 2 lutego 2012 r. – k. 288, weksel z dnia 10.1.2011r. (k.51), weksel z dnia 10.1.2011 r. (k.52) weksle z dnia 2.2.2012r. (k 53 i 54), przesłuchanie pozwanego (k. 328).

W dniu 31 sierpnia 2012 roku P. S. przedstawił A. J. (1) do podpisania kolejny weksel, celem udzielenia przez pozwanych kolejnego zabezpieczenia na kwotę 500.000 zł z terminem płatności wyznaczonym na dzień 31 sierpnia 2013 roku, poręczony przez spółkę (...) w S..

/dowód: weksel z dnia 31.8.2012r. (k 55)/

Wbrew treści pisemnych umów, P. S. pobierał od pożyczonych pieniędzy odsetki w wysokości 3% w skali miesiąca.

dowód: dopisek na oświadczeniu z 1 czerwca 2013 r. – k. 57, przesłuchanie pozwanego – k. 328.

A. J. (1) w dniu 9 kwietnia 2013 roku dokonał spłaty kwoty 100.000 zł, a następnie w dniu 1 czerwca 2013 roku w wysokości 150.000 zł, co zostało przez powoda potwierdzone pokwitowaniem.

/dowód: pokwitowanie z dnia 9.4.2013 r. i 1.6.2013 r. (k.56)/

W dniu 1 czerwca 2013 roku sporządzone zostało oświadczenie, w którym A. J. (1) zobowiązał się do spłaty zadłużenia w kwocie 142.000 zł na rzecz P. S., na które składało się 50.000 zł pozostałych do spłaty kwoty głównej oraz odsetki umowne naliczane od wcześniejszych odsetek w wysokości 92.000 zł.

/dowód: oświadczenie z dnia 1.6.2013 r. (k. 57), przesłuchanie powoda (k.320-321)/

Pozwany w dniu 28 lipca 2014 roku dokonał kolejnej wpłaty w wysokości 25.000 zł tytułem zwrotu pożyczki.

/dowód: pokwitowanie z dnia 28.7.2014 r. (k. 58)/

Pismami z dnia 17 czerwca 2015 roku P. S., działający przez pełnomocnika, wezwał A. J. (1), A. J. (2) oraz spółkę (...) w S. do wykupienia przedmiotowego weksla w terminie do 25 czerwca 2015 roku. Pismem z dnia 23 lipca 2015 roku pełnomocnik powoda wykazał, że wezwanie do wykupienia weksla, dotyczy weksla własnego z dnia 31 sierpnia 2012 roku, zaś suma wekslowa wynosi 500.000 zł

/dowody: wezwania do wykupienia weksla z dnia 17.6.2015 r. (k.59, 60, 61), pismo z dnia 23.7.2015 r. (k.65)/

Strona pozwana w dniu 12 sierpnia 2015 roku zawarła z pozwanym porozumienie, w którym A. J. (1) uznał dług wobec P. S. w wysokości 314.000 zł. Ponadto zobowiązał się do jego zapłaty poprzez wpłatę kwoty 103.000 zł w dniu podpisania porozumienia, tj. 12 sierpnia 2015 roku za osobnym pokwitowaniem i za dokonaniem stosownej zmianki w treści weksla z dnia 31.8.2012 r. oraz kwoty 211.000 zł do dnia 31 grudnia 2015 roku.

/dowód: porozumienie z dnia 12.8.2015 r. (k.64) przesłuchanie powoda (k.321)/

Porozumieniem zawartym w dniu 12 sierpnia 2015 roku pomiędzy stronami doszło do całościowego rozliczenia pożyczki z dnia 20 października 2011 roku, poprzez zapłatę przez A. J. (1) kwoty 200 000 zł, co zostało potwierdzone pokwitowaniem dokonanym na przedmiotowej umowie w dniu 7 stycznia 2016 roku.

/dowód: umowa pożyczki (k. 335, 463)/

Pozwem z dnia 8 stycznia 2016 roku powód wniósł do Sądu Okręgowego w Gdańsku o zapłatę z weksla w postępowaniu nakazowym przeciwko pozwanym A. J. (1) oraz (...) Sp. z o.o. w S. w kwocie 250.000 zł. Następnie pismem z dnia 23 lutego powód cofnął powództwo bez zrzeczenia się roszczenia, zaś Sąd Okręgowy w Gdańsku I Wydział cywilny umorzył postępowanie w sprawie co do całości.

/dowody: pozew z dnia 8.1.2016 r. (k.80-81), pismo z dnia 23.2.2016 r. (k.83), postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 23.2.2016 r. (k.84)/

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy, istotny dla rozstrzygnięcia stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dołączonych do akt sprawy dokumentów, w postaci weksli, umów oraz porozumienia zawartego pomiędzy stroną pozwaną i powodową. Ponadto Sąd oparł się również na przesłuchaniach stron w zakresie, w którym pokrywały się one z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie. Jeżeli chodzi o przesłuchanie stron, to w stanowisku obu stron pozostawały sprzeczności i nieścisłości. W przypadku wersji przedstawionej przez powoda dotyczyło to przede wszystkim charakteru znajomości z pozwanym, warunków na jakich były pozwanemu udzielane pożyczki, zwłaszcza w zakresie ich oprocentowania i nie pobierania odsetek w wysokości 3% miesięcznie, zaś w przypadku pozwanego, to, że jedyną pożyczką była ta z 27 października 2011 r.

Pierwsze wątpliwości co do wiarygodności wersji stron budziły już nieścisłości w zapisach samych umów pożyczek. Z jednej strony bowiem powód przedstawiał wersję o rzekomej bliskiej zażyłości z pozwanym, wzajemnych odwiedzinach i wspólnym spędzaniu czasu wolnego, z drugiej strony nikt, przed wszczęciem postępowania sądowego, nie zwrócił uwagi, że w umowach pożyczek, a następnie w pismach procesowych pełnomocnika powoda, wskazany został zamiast adresu zamieszkania powoda, adres pobliskiego lokalu użytkowego. Trudno uwierzyć, że osoby będące co najmniej bliskimi znajomymi nie zwrócili uwagi na taki błąd. To samo dotyczyło daty zawarcia umowy z 29 stycznia 2007 r. Sąd nie dał wiary temu, aby umowa pożyczki z 29 stycznia 2007 r. stanowiła wiarygodny dowód istnienia zobowiązania, a także tego, że strony już od tej daty pozostawały ze sobą w stosunkach polegających na udzielaniu przez P. S. A. J. (1) pożyczek. Umowa ta nosi datę 29 stycznia 2007 r., zaś w jej treści przywołany został numer dowodu osobistego wydanego A. J. (1) 25 sierpnia 2010 r. (k. 310) Powód nie potrafił w żaden przekonujący sposób wyjaśnić wątpliwości co do daty zawarcia umowy, zrzucając to wyłącznie na karb pewnej niefrasobliwości, nieprzywiązywaniu wagi do tak drobnych szczegółów. W ocenie Sądu tego rodzaju wyjaśnienia są niewiarygodne. Od osób pożyczających sobie tak znaczne kwoty należałoby oczekiwać bowiem pewnej minimalnej choćby dbałości o zabezpieczenie swoich interesów i choćby weryfikację prawidłowości zapisów umowy przed złożeniem na niej podpisów. Co więcej, trudno uznać, aby roszczenie z tej umowy było zabezpieczone wekslem z 10 stycznia 2011 r., a w konsekwencji wykazane, skoro w tej umowie termin zwrotu pożyczki oznaczono na 15 kwietnia 2012 r., tymczasem termin płatności weksla z 10 stycznia 2011 r. do 15 kwietnia 2011 r., a zatem na rok wcześniejszy niż termin wynikający z umowy.

Weksel ten z drugiej strony przeczy wersji pozwanego, że poza pożyczką z 20 października 2011 r. nie łączyły go z powodem inne tego rodzaju umowy.

Ponadto, dodatkową trudność dowodową sprawiał fakt, iż powód nie prowadził ewidencji spłat, nie wydawał pozwanemu pokwitowań na każdą spłaconą mu przez pozwanego część pożyczki, zaś pozwany, pomijając pojedyncze odrębne zapiski, takich pokwitowań nie żądał. Bezsporne było, że pozwany dokonywał powodowi spłat zadłużenia,

jednakże nie wykazane zostało, na jakie należności powód zaliczał zapłacone przez pozwanego kwoty – nie wynikało to również z treści samych pokwitowań.

Odnosnie samego żądania pozwów we wszystkich połączonych sprawach, to podstawą faktyczną roszczeń był weksel z 31 sierpnia 2012 r. na kwotę 500 000 zł.

Zobowiązanie wekslowe co do zasady ma charakter abstrakcyjny, zatem odpowiedzialność wekslowa wystawcy weksła powstaje przez samo skuteczne wystawienie prawidłowego weksła i złożenie na nim podpisu. Zasada ta doznaje jednak ograniczenia w przypadku weksła gwarancyjnego (art. 10, art. 17 Prawa wekslowego). W takiej sytuacji przy powołaniu się przez dłużnika wekslowego na treść stosunku podstawowego istnienie i wymagalność zobowiązania wekslowego należy badać w relacji do istnienia i wymagalności zobowiązania będącego przedmiotem zabezpieczenia przez weksel gwarancyjny. W pierwszej kolejności należało więc ustalić jakie zobowiązanie zabezpieczone było wekslem z 31 sierpnia 2012 roku. Ma to szczególnie istotne znaczenie w kontekście podniesionego przez pozwanego zarzutu zaspokojenia roszczeń ze stosunku podstawowego, tj. umowy pożyczki z 20 października 2011 i zaprzeczenia aby poza tą pożyczką, strony łączyły jeszcze inne umowy tego rodzaju. Z załączonych do pisma pełnomocnika powoda dokumentów w postaci umów pożyczek, umowy o wykonanie myjni samochodowej, a także porozumienia o rozwiązaniu tej umowy i wystawionych przez pozwanego i jego żonę weksli, wynika, że istotnie strony łączyły wieloletnie stosunki gospodarcze w tym polegające na udzielaniu przez powoda pozwanemu i jego żonie pożyczek pieniężnych, których zabezpieczeniem były weksle. Należało zatem w pierwszej kolejności ustalić, które wierzytelności powstałe w toku najemnych rozliczeń stron, były zabezpieczone wekslem objętym pozwami w połączonych sprawach. Wątpliwości w tym zakresie przede wszystkim budzą przesłuchanie powoda złożone na rozprawie 14 października 2016 roku. Odnosząc się bowiem do weksła na kwotę 500 000 zł wystawionego 31 sierpnia 2012 r. powód wskazał że weksel ten stanowił zabezpieczenie wszystkich dotychczasowych umów z pozwanym, przy czym suma wekslowa nie obejmowała odsetek. Tymczasem z załączonych do pisma pełnomocnika powoda z 31 sierpnia 2016 r. dokumentów w postaci umów pożyczek, umowy o budowę myjni oraz porozumienia o jej rozwiązaniu wynika, że każda z tych umów była zabezpieczona odrębnym wekslem na kwotę odpowiadającą kwotom pożyczek i kwocie zaliczki wynikającej z umowy o budowę myjni. Ponowić należy zatem pytanie, jakie właściwie należności miał zabezpieczać weksel z 31 sierpnia 2012 r. Wątpliwości tych nie rozstrzyga w żaden sposób treść porozumienia z 12 sierpnia 2015 r. Zwrócić należy uwagę że porozumienie to, mimo iż zawarte w obecności dwóch zawodowych pełnomocników stron, nie określa z jakiego tytułu wynika dług opisany w punkcie pierwszym tego z porozumienia, to znaczy z jakich umów, z jakiej daty, na jaką kwotę i z jakim terminem wymagalności. Co więcej, wbrew stanowisku strony powodowej, porozumienia tego nie można traktować jako nowacji (art. 506 § 1 k.c.), brak jest bowiem istotnego elementu w postaci zobowiązania dłużnika do spełnienia świadczenia na innej podstawie prawnej za zgodą wierzyciela. Oczywiście tak zwany animus novandii nie musi być wyrażony wprost, ale musi być na tyle jasno określone w treści złożonego przez stronę oświadczenia woli aby nie pozostawało wątpliwości że, wolą stron było dokonanie właśnie odnowienia. Przeczy temu treść porozumienia z 12 sierpnia 2015 r., w którym mowa jest jedynie o zaspokojeniu dotychczas istniejącego roszczenia na tej samej podstawie prawnej, na marginesie nie wskazanej w treści porozumienia, co miało być warunkiem zwrotu weksła z 2012 roku. Z uwagi na to, że sporne pomiędzy stronami było nie tyle to czy weksel ten ma charakter weksła gwarancyjnego, ale to jakie zobowiązanie weksel ten zabezpieczał, rozstrzygnięcie mniejszej sprawy należało oprzeć na regułach ciężaru dowodu w procesie cywilnym.

Zgodnie z treścią art. 6 k.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Przepis ten określa reguły dowodzenia, tj. przedmiot dowodu oraz osobę, na której spoczywa ciężar udowodnienia faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Zaznaczyć też trzeba, że przy rozpoznawaniu sprawy na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego (po zmianach wprowadzonych ustawą z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej – Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustaw – Dz. U. nr 43, poz. 189), rzeczą sądu nie jest zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie, ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności

istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne. Jest to wyrazem zasady, iż to strony powinny być zainteresowane wynikiem postępowania oraz że to one dysponują przedmiotem postępowania m. in. poprzez powoływanie i przedstawianie Sądowi wybranych przez siebie dowodów.

Zaprzeczenie dokonane przez stronę procesową powoduje, że istotne dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności stają się sporne i muszą być udowodnione. W razie ich nieudowodnienia Sąd oceni je na niekorzyść strony, na której spoczywał ciężar dowodu, chyba że miał możliwość przekonać się o prawdziwości tych twierdzeń na innej podstawie (orzeczenie SN z 28 kwietnia 1975 r., sygn. akt III CRN 26/75).

Zatem z jednej strony to na pozwanym spoczywał ciężar udowodnienia podnoszonego przez niego w toku procesu zarzutu spełnienia świadczenia, zaś na powodzie ciężar wykazania tego, że poza zaspokojonymi przez pozwanego roszczeniami, pozostawały jeszcze inne niespłacone pożyczki udzielone przez powoda. W ocenie Sądu powód temu ostatniemu obowiązkowi nie sprostał. Poza ogólnikowy stwierdzeniem, że weksel ten zabezpieczał uprzednio udzielone pozwanemu pożyczki, powód nie wskazał jakie to były umowy, z jakiej daty i na jakich warunkach, tym bardziej, że do wszystkich umów, pomijając umowę pożyczki datowaną na 29 stycznia 2007 r., był przypisany weksel odpowiadający kwocie pożyczki. Wobec powyższego, Sąd oceniając zasadność roszczenia objętego pozwem skupił się przede wszystkim na ocenie zarzutu spełnienia świadczenia. Zarzuty ten uznać należało za zasadny. W tym miejscu podkreślić należy, że warunki, na jakich udzielone zostały pożyczki (pomijając umowę pożyczki datowaną na 29 stycznia 2007 r., której zawarcie w tej dacie zostało skutecznie przez pozwanego zakwestionowane) w zakresie ich oprocentowania a zwłaszcza odsetek za opóźnienie, których stopa określona została na 1% dziennie a zatem 365 procent rocznie, wykraczają poza ramy określone przepisami artykułu 362 kodeksu cywilnego określającego wysokość odsetek maksymalnych. Również wysokość odsetek za korzystanie z kapitału określona na 3% w skali miesiąca pobieranych faktycznie przez powoda, o czym świadczy treść dopisku na oświadczeniu z 1 czerwca 2013 r., a więc 36% rocznie, przekraczała wysokość odsetek maksymalnych określonych przepisami kodeksu cywilnego. O pobieraniu takich odsetek świadczy jednoznacznie treść wyżej opisanego dopisku – kwoty rat miesięcznych po 4 260 zł za miesiące sierpień – grudzień stanowiły właśnie 3% od kwoty 142 000 zł., Dlatego też, aby określić wielkość pozostającego do spłaty zobowiązania pozwanego, Sąd wyliczył je z odsetkami maksymalnymi (art. 359 § 2² k.c.). Zobowiązanie pozwanego w dacie płatności weksla z 31 sierpnia 2012 r. to jest do 31 maja 2013 r., wynosiło 412 520 zł 55 gr. Tymczasem między 9 kwietnia 2013 r. a 7 stycznia 2016 roku pozwany dokonał na rzecz powoda wpłat w łącznej wysokości 578 000 zł (9 kwietnia 2013 r. 100 000 zł, 1 czerwca 2013 r. 150 000 (k. 56), 28 lipca 2014 r. 25 000, 12 sierpnia 2015 r. 103 000 zł, 7 stycznia 2016 r. 200 000 zł – k. 71). Zatem wobec faktu że powód nie wykazał, aby istniały jeszcze inne zobowiązania pozwanego, które miały być zabezpieczone spornym wekslem, Sąd uznał że pozwany zaspokoił roszczenie wynikające ze stosunku podstawowego, a w konsekwencji brak jest podstaw dalszej odpowiedzialności wekslowej pozwanego. Z uwagi na powyższe, we wszystkich połączonych sprawach powództwo zatem podlegało oddaleniu.

Na marginesie wskazać również należy na treść przepisu art. 451 § 2 k.c., zgodnie z którym, jeżeli dłużnik nie wskazał, który z kilku długów chce zaspokoić, a przyjął pokwitowanie, w którym wierzyciel zaliczył otrzymane świadczenie na poczet jednego z tych długów dłużnik nie może żądać już zaliczenia na poczet innego długu. Tymczasem w niniejszej sprawie, treść pokwitowań wystawianych przez powoda nie pozwalała w żaden sposób zidentyfikować, na które z długów należało zaliczyć wpłaty dokonane przez pozwanego, bowiem sformułowane one były w sposób bardzo ogólny: „nieaktualne”, „odebrałem 200 000 PLN”, czy „nieaktualne”. Treść pokwitowań nie przesądzała, na jakie należności zostały zaliczane dokonywane przez pozwanego wpłaty, zatem w toku niniejszego procesu mógł on skutecznie domagać się ich zaliczenia na poczet należności dochodzonych w niniejszym procesie.

Na podstawie art. 496 k.p.c. w sprawach, w których wydane zostały nakazy zapłaty w postępowaniu nakazowym, Sąd uchylił nakazy zapłaty i powództwa oddalił.

Jedynie na marginesie godzi się wskazać, że nie mógł być uznany za zasadny zarzut uchylenia się pozwanego A. J. (1) od skutków prawnych oświadczenia woli z 12 sierpnia 2015 r., jako złożonego pod wpływem groźby. Aby można było mówić o groźbie (art. 87 k.c.) musi być ona bowiem bezprawna. Natomiast zapowiedź dochodzenia roszczeń z posiadanych weksli, jakkolwiek tworzy sytuację przymusu ekonomicznego, nie może być uznana za groźbę bezprawną w rozumieniu art. 87 k.c.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., kierując się zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, zasądzając od powoda, jako strony przegrywającej spór celowe koszty obrony, na które złożyły się opłaty sądowe od zarzutów od nakazu zapłaty wniesionych w sprawach I C 1086/16 i I C 1268/16, koszty zastępstwa procesowego według stawki minimalnej określonej przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie w brzmieniu obowiązującym w dacie wniesienia pozwów we wszystkich połączonych sprawach, w tym w sprawie I C 1086/16 również w postępowaniach zażaleniowych przed Sądem Okręgowym w Gdańsku, powiększone o opłaty skarbowe od pełnomocnictw.

W tym miejscu trzeba wskazać, że mimo wniosku strony o przyznanie kosztów zastępstwa procesowego w wysokości dwukrotności stawki minimalnej, Sąd przyznał jednokrotność takiej stawki. Jakkolwiek w sprawie zostały spełnione przesłanki przyznania kosztów zastępstwa procesowego w wysokości przekraczającej stawkę minimalną, Sąd miał na uwadze, że w sprawie doszło do bezzasadnego rozdrobnienia roszczenia przez powoda. Oceniając zasadność decyzji powoda o rozdrobnieniu dochodzonego pozwami roszczenia, w kontekście orzekania o kosztach procesu, dokonał analizy akt sprawy I C 142/16 Sądu Okręgowego w Gdańsku pod kątem szybkości podejmowania przez Sąd czynności w sprawie. Decyzja o rozdrobnieniu roszczenia dochodzonego pozwami pomocnik powoda motywował bowiem tym, że w jego ocenie uzyskanie nakazu zapłaty przed tutejszym Sądem nastąpiłoby szybciej. Tok postępowania w sprawie I C 142 /16 tego stanowiska nie potwierdza. Sąd Okręgowy podjął czynności na skutek pozwu złożonego 11 stycznia 2016 roku jeszcze w tym samym miesiącu, bowiem już 27 stycznia 2016 roku nastąpiło wezwanie do wyjaśnienia prawidłowego brzmienia nazwiska pozwanego, co zostało wykonane przez pełnomocnika powoda 12 lutego 2016 roku i już 19 lutego 2016 roku nastąpiła decyzja Sądu o stwierdzeniu braku podstaw nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym i przekazaniu sprawy do rozpoznania w postępowaniu zwykłym. Dopiero na skutek tej decyzji, 24 lutego 2016 r. cofnięto pozew w niniejszej sprawie, co skutkowało umorzeniem postępowania 26 lutego 2016 roku. Zatem nie szybkość postępowania, ale wątpliwości Sądu Okręgowego co do samej możliwości wydania w sprawie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, musiały leżeć u podstaw decyzji aby roszczenie rozdrobnić i w konsekwencji skierować sprawę do sądu rzeczowo niewłaściwego generując przy tym cztery odrębne sprawy, a w konsekwencji cztery odrębne orzeczenia o kosztach procesu. Taka sytuacja doprowadziła do tego, że łączna wysokość kosztów zastępstwa procesowego we wszystkich połączonych sprawach przy zastosowaniu stawki minimalnej i tak przekroczyła wysokość kosztów zastępstwa procesowego przy zastosowaniu dwukrotności stawki minimalnej, przy założeniu, że w sprawie nie doszłoby do podziału roszczenia.

Sygn. akt I C 1086/16

ZARZĄDZENIE

(...)

1. (...)

2. (...)

3. (...)

(...)